



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka a Mgr. et Ing. et Bc. Radovana Havelce v právní věci stěžovatelky **I. S.**, zastoupené Mgr. Petrem Smejkaem, advokátem se sídlem v Českých Budějovicích, Na Sadech 21, za účasti **Ministerstva obrany**, se sídlem v Praze 6, nám. Svobody 471, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 11. 2005, č. j. 9 Ca 49/2004 – 60,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 30. 11. 2005, č. j. 9 Ca 49/2004 – 60, byla zamítnuta žaloba stěžovatelky, kterou se domáhala zrušení rozhodnutí Ministerstva obrany, sekce personální (dále jen „ministerstvo“) ze dne 10. 2. 2004, č. j. 421/3-125/10/2002-7542, kterým nebylo vyhověno jejímu odvolání a bylo potvrzeno rozhodnutí Vojenského úřadu sociálního zabezpečení Praha (dále jen „VÚSZ“) ze dne 28. 11. 2003, č. j. 515406012/2003, kterým nebylo vyhověno žádosti stěžovatelky ze dne 30. 11. 1999 o opětovné přiznání výsluhového příspěvku. Ke sporné otázce, zda se stěžovatelka podrobila tzv. reatestaci ve smyslu ust. § 165 odst. 8 (správně 7) zákona č. 221/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o vojácích z povolání“) městský soud uvedl, že nepovažuje za prokázané, že by stěžovatelka náležela mezi osoby služebního zařazení, na něž se vztahuje rozkaz ministra obrany ČSFR č. 015 ze dne 20. 11. 1990 (dále jen „rozkaz č. 015/90“). Z tohoto rozkazu je zřejmé, že se vztahuje výslovně na reatestace důstojníků a praporčíků Vojenského obranného zpravodajství (dále jen „VOZ“), kteří do ledna 1990 vykonávali službu v bývalé vojenské kontrarozvědce. Z podkladů správního řízení vyplývá, že stěžovatelka nesplňovala podmínku takového služebního zařazení, pro které by měla být podrobena reatestacím ve smyslu zákona o vojácích z povolání a nedoložila ani neuváděla skutečnosti, které by potvrzovaly,

že se reatestaci na základě rozkazu č. 015/90 podrobila. Za této situace je podle názoru městského soudu dále nadbytečné zkoumat, zda se stěžovatelka podrobila jiným pohovorům či se jinak osvědčila setrváním v Armádě České republiky, neboť na podstatě věci by se tím nic nezměnilo. Nepodrobila-li se tedy stěžovatelka reatestaci a ministerstvo její žádost o zpětné přiznání výsluhového příspěvku zamítlo, zákon porušen nebyl. Při zaujetí stanoviska, že zpětné přiznání výsluhového příspěvku je možné jen při reatestacích, jež byly uskutečněny na základě rozkazu č. 015/90 se městský soud řídil judikaturou Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek ze dne 3. 6. 2003, č. j. 7 A 11/2001 – 35 a ze dne 29. 5. 2003, č. j. 7 A 143/2000 – 40) a také usnesením Ústavního soudu ze dne 11. 11. 2004, sp. zn. I. ÚS 455/03. Jelikož se stěžovatelka reatestaci ve smyslu zákona o vojácích z povolání podrobit nemohla, není relevantní ani námitka o dobrovolnosti či nedobrovolnosti podrobení se reatestaci. Městský soud nepřistoupil ani na podpůrnou námitku, že stěžovatelka zůstala ve služebním poměru vojáka z povolání až do 31. 1. 1998, a tak splnila podmínky reatestace v tom smyslu, že byla uznána způsobilou konat službu v ozbrojených silách Armády České republiky. Přistoupit na tuto námitku by totiž znamenalo nerespektovat požadavky zákona kladené na specifické zařazení a vyhodnocení osobních předpokladů důstojníků a praporčíků ve VOZ ve formě stanovené zákonem o vojácích z povolání a z hlediska úkolů uložených rozkazem č. 015/90 předsedovi a členům hlavní reatestační komise. Ve smyslu ust. § 165 odst. 8 (správně 7) zákona o vojácích z povolání nelze srovnávat podmínku dobrovolné reatestace u speciálních funkcí vojenských služebních zařazení a podmínku trvání služebního poměru u jiných vojáků ke dni účinnosti citovaného zákona, kteří mohli procházet jinými způsoby ověřování. Z uvedených důvodů neobstojí ani námitka, že stěžovatelce nebylo umožněno nahlédnout do jejího osobního spisu, když vzhledem k jejímu zařazení nelze předpokládat, že by v osobním spise bylo založeno relevantní osvědčení o reatestacích. Proto podle městského soudu správní orgány nepochybily ve skutkovém a právním posouzení věci a svá rozhodnutí vydaly v souladu se zákonem.

Proti tomuto rozsudku podala stěžovatelka v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného v ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., v níž uvedla, že i kdybychom hypoteticky připustili možnost, že se reatestacím nepodrobila (tvrdí totiž, že jim podrobena byla), protože v době jejich provádění nebyla zařazena ve VOZ, je tu i jiné hledisko. Stěžovatelka totiž zůstala ve služebním poměru vojáka z povolání až do 31. 1. 1998 a z toho lze dovodit, že byla zřejmě způsobilá konat službu v našich ozbrojených silách. Druhou podmínku ust. § 165 odst. 8 (správně 7) zákona o vojácích z povolání, tedy trvání služebního poměru ke dni účinnosti tohoto zákona, nesplnila jenom proto, že funkce, v níž byla služebně zařazena, byla zrušena. Při aplikaci tohoto přístupu ministerstva by došlo k nerespektování ústavně zaručeného zákazu diskriminace, neboť by tím byla porušena rovnost v právech bývalých příslušníků vojenské kontrarozvědky, když by stěžovatelce z důvodu jejího služebního přeřazení v roce 1990 nebyla dána možnost podrobit se reatestacím. Zákonodárce formulací podmínek pro zápočet doby pro výsluhový příspěvek prakticky vyšel z toho, že buď byla ověřena způsobilost příslušníka ozbrojených sil sloužit i v demokratickém režimu prostřednictvím tzv. reatestací nebo tím, že tento příslušník byl v ozbrojených silách i po určitou dobu trvání demokratického režimu. Z hlediska odborných, morálních a charakterových vlastností, občanských postojů a celkové způsobilosti pro službu není žádného rozdílu mezi stěžovatelkou sloužící v armádě do roku 1998 a vojákem sloužícím i po této době, který by též sloužil dříve u vojenské kontrarozvědky a také by se z nejrůznějších důvodů nepodrobil reatestacím. Městský soud i ministerstvo však svými rozhodnutími takový rozdíl, a tedy i nerovnost v právech, zakládají. Tuto svou úvahu stěžovatelka podpořila odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 3. 2004, č. j. 5 A 121/2001 – 31. Stěžovatelce jsou známa rozhodnutí Nejvyššího správního

a Ústavního soudu citovaná v napadeném rozsudku městským soudem, přesto je přesvědčena o správnosti své argumentace založené na poněkud odlišném skutkovém stavu v jejím případě. Navíc stěžovatelka připomněla, že v průběhu správního řízení bylo již jednou správními orgány uzavřeno, že se reatestacím podrobila. Na základě výše uvedených skutečností navrhla zrušení napadeného rozsudku a vrácení věci městskému soudu k dalšímu řízení.

Ministerstvo ve vyjádření ke kasační stížnosti vyslovilo nesouhlas s tvrzením stěžovatelky, že se podrobila reatestaci podle rozkazu č. 015/90. V době, kdy byl tento rozkaz vydán, nebyla stěžovatelka zařazena ve VOZ, a nemohla proto být podle tohoto rozkazu reatestována. Tím nesplnila jednu z podmínek stanovenou v ust. § 165 odst. 7 zákona o vojácích z povolání a zpětné přiznání výsluhového příspěvku jí tedy po právu nenáleží. Podle názoru ministerstva citovaným ustanovením zákonodárce podmínku reatestace ani „v podstatě“ nenahrazuje podmínkou trvání služebního poměru vojáka z povolání ke dni účinnosti tohoto zákona, ale umožňuje tímto ustanovením při splnění alespoň jedné z těchto podmínek (shledání způsobilosti konat dále službu na základě reatestace nebo trvání služebního poměru vojáka z povolání ke dni účinnosti zákona o vojácích z povolání) započítat do doby trvání služebního poměru rozhodné pro přiznání výsluhových náležitostí i vyloučenou dobu služby podle zákona č. 34/1995 Sb. K polemice stěžovatelky o dobrovolnosti k reatestacím nařízeným rozkazem č. 015/90 ministerstvo dodalo, že pojmu dobrovolnosti v uvedeném ustanovení zákona lze rozumět jako projevu vůle vojáka vykonávat vojenskou činnou službu i po podrobení se zmíněné reatestaci. K poznámce, že k závěru, že stěžovatelka byla podrobena reatestacím, dospěly v určité fázi řízení i správní orgány, ministerstvo připomnělo, že se tak stalo proto, že příslušné orgány obou stupňů si v potřebné míře neuvědomily, že stěžovatelka sice byla v roce 1990 zařazena v bývalé vojenské kontrarozvědce a následně vzata do kádrové dispozice VOZ, ale to automaticky neznamená splnění podmínky dobrovolné reatestace. Jelikož služební poměr vojáka z povolání v případě stěžovatelky zanikl již 31. 1. 1998, netrval tedy ke dni účinnosti zákona o vojácích z povolání, tj. k 1. 12. 1999, nesplňuje stěžovatelka ani druhou podmínku stanovenou v ust. § 165 odst. 7 zákona o vojácích z povolání. Na tomto závěru nemůže nic změnit ani důvod jejího propuštění ze služebního poměru. Takovou aplikaci uvedeného ustanovení nelze považovat za diskriminaci stěžovatelky. Citované ustanovení nebylo zrušeno pro rozpor s ústavním pořádkem, ačkoliv Ústavní soud již řešil několik podnětů v tomto směru. Vzhledem k výše uvedenému není kasační stížnost důvodná, a proto ministerstvo navrhlo její zamítnutí.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnila stěžovatelka v podané kasační stížnosti a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Ustanovení § 165 odst. 7 zákona o vojácích z povolání ve znění účinném v době rozhodování správních orgánů stanovilo, že vojákovi, který byl na základě dobrovolnosti reatestován a shledán způsobilým konat dále službu nebo jehož služební poměr trvá ke dni účinnosti tohoto zákona, se do doby trvání služebního poměru, rozhodné pro přiznání výsluhových náležitostí, započítává doba služby v rozsahu uvedeném v odst. 7 bez přihlédnutí k vyloučení doby služby podle zvláštního právního předpisu, kterým je zákon č. 34/1995 Sb., doplňující zákon č. 76/1959 Sb., o některých služebních poměrech vojáků. Pokud byl takovému vojákovi po skončení služebního poměru přiznán výsluhový příspěvek, který mu byl snížen nebo zastaven z důvodu uvedeného zvláštním právním předpisem, přiznává

se výsluhový příspěvek zpětně a jeho výše se přepočte ode dne účinnosti tohoto zákona, a to za podmínek a ve výši náležející ke dni skončení služebního poměru po přičtení všech zvýšení, která by k němu náležela od tohoto dne, pokud nárok na výsluhový příspěvek nezanikl uplynutím doby nebo dosažením věku 60 let.

Podle citovaného ustanovení se přiznává výhoda zápočtu doby služebního poměru rozhodné pro přiznání výsluhových náležitostí, jinak vyloučené podle zvláštního právního předpisu, dvěma skupinám osob. Jedná se buď o osoby, které byly dobrovolně reatestovány a shledány způsobilými konat dále službu, nebo o osoby, jejichž služební poměr trval ke dni účinnosti zákona o vojácích z povolání, tj. ke dni 1. 12. 1999.

Pojem „reatestace“ tak, jak je vyjádřen v ust. § 165 odst. 7 zákona o vojácích z povolání lze vztáhnout výlučně na případy reatestací provedených podle rozkazu č. 015/1990 (shodně již judikoval Nejvyšší správní soud v rozsudcích ze dne 3. 6. 2003, č. j. 7 A 11/2001 - 35 a ze dne 29. 5. 2003, č. j. 7 A 143/2000 - 40). Tento rozkaz se týkal výhradně osob služebně zařazených ve VOZ a voják, který v době provádění tohoto rozkazu nebyl ve VOZ zařazen, se logicky reatestacím podrobit nemohl. V posuzované věci má Nejvyšší správní soud za prokázané, že stěžovatelka v době, kdy byly u vojáků sloužících ve VOZ prováděny reatestace podle rozkazu č. 015/90, nebyla ve VOZ zařazena. Tento fakt ostatně v kasační stížnosti ani nerozporuje, naopak jej sama potvrzuje shrnutím průběhu své služby. Závěr městského soudu o tom, že vzhledem k průběhu služebního zařazení se stěžovatelka reatestacím ve smyslu ust. § 165 odst. 7 zákona o vojácích z povolání podrobit nemohla, je tedy logický a správný. Stěžovatelka jej sice popírá, ale bez jakékoliv další argumentace, na kterou by mohl Nejvyšší správní soud reagovat.

Ze stejného důvodu neobstojí ani další tvrzení stěžovatelky k reatestacím, že „jim podrobena byla a koneckonců k tomuto skutkovému závěru v určité fázi dospěly i správní orgány.“ Stěžovatelka zde zřejmě poukazuje na rozhodnutí ministerstva ze dne 26. 5. 2000, č. j. 45/3-1985/2000-3071. Vzhledem k tomu, že k tomuto svému tvrzení stěžovatelka rovněž neuvedla žádné další argumenty, považuje Nejvyšší správní soud za postačující odkázat na odůvodnění napadeného rozsudku, v němž městský soud k této otázce (str. 7 odstavce první) uvedl, že uvedené správní rozhodnutí neobsahovalo náležité skutkové zdůvodnění stanoviska, že se stěžovatelka reatestacím podrobila.

Stěžovatelka dále podotkla, že zákonodárce byl při formulaci tzv. reatestací poněkud nepřesný, ale s ohledem na formulaci tohoto podotknutí se nejedná o stížní bod ve smyslu ust. § 103 odst. 1 s. ř. s.

Nedůvodný je rovněž stížní bod, v němž stěžovatelka hypoteticky připouští možnost, že se reatestacím nepodrobila a dovozuje jiné hledisko. Je-li tedy v ust. § 165 odst. 7 zákona o vojácích z povolání jako jednoznačné objektivní kritérium uvedeno určité datum, má správní orgán, popř. soud, prostor pouze pro posouzení otázky, zda k rozhodné skutečnosti (v daném případě ke skončení služebního poměru) došlo před či po datu v zákoně uvedeném. Správním orgánům rozhodujícím o žádosti o zpětné přiznání výsluhového příspěvku proto nepřísluší hodnotit odborné, morální a charakterové vlastnosti, občanské postoje a celkovou způsobilost žadatelů pro službu v armádě. Jejich úkolem v posuzované věci bylo pouze zhodnotit, zda stěžovatelka jako žadatelka o zpětné přiznání tohoto příspěvku, splňuje alespoň jednu z podmínek ust. § 167 odst. 7 zákona o vojácích z povolání. Takové hodnocení, byť po několika zásadních procesních pochybeních, pro která byla předchozí rozhodnutí ve věci soudem zrušena, nakonec správní orgány provedly.

Není tedy podstatné, z jakého důvodu skončil služební poměr stěžovatelky, ale rozhodující je okamžik, kdy k tomu došlo. Jak vyplývá ze správního spisu, a jak také sama stěžovatelka uvádí, skončil její služební poměr ke dni 31. 1. 1998, tedy téměř dva roky před tím, než zákon o vojácích z povolání nabyl účinnosti. Stěžovatelka proto nesplňuje ani druhou podmínku ust. § 165 odst. 7 tohoto zákona. Správní orgány proto posoudily její žádost v souladu s citovaným ustanovením a při aplikaci tohoto ustanovení nepochybil ani městský soud.

Pokud stěžovatelka namítala, že ministerstvo a městský soud svými rozhodnutími, zakládají nerovnost v právech bývalých příslušníků vojenské kontrarozvědky a VOZ, poukazuje de facto na protiústavnost samotného ust. § 165 odst. 7 zákona o vojácích z povolání. K otázce souladu tohoto ustanovení s ústavním pořádkem pak Nejvyšší správní soud považuje za dostačující odkázat rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2004, č. j. 7 A 35/2001 - 88, a na něj navazující nález Ústavního soudu ze dne 16. 9. 2004, sp. zn. III. ÚS 288/04, ve kterých oba soudy dospěly k závěru, že ust. § 165 odst. 7 zákona o vojácích z povolání není diskriminační (protiústavní).

Stěžovatelka svůj závěr o diskriminaci a nerovnosti v právech založené rozhodnutími ministerstva a městského soudu podpořila odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 3. 2004, č. j. 5 A 121/2001 - 31. V citovaném rozsudku dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že zákonodárce přiznal výhodu opětovného zápočtu dob vyloučených dvěma skupinám vojáků z povolání, přičemž takové vymezení má smysl pouze v případě, že se tyto skupiny liší. U první skupiny je tímto rozlišujícím znakem úspěšné vykonání reatestace, u druhé trvání služebního poměru ke dni 1. 12. 1999. Zpětné přiznání výsluhového příspěvku se váže jen na reatestace, které byly uskutečněny na základě rozkazu č. 015/90 a žalobce se vzhledem k průběhu služebního zařazení reatestací zúčastnit nemohl. V tomto rozsudku tedy Nejvyšší správní soud dospěl ke shodnému závěru jako správní orgány a městský soud ve věci posuzované nyní. Není proto zřejmé, v jakém směru má tento odkaz podpořit tvrzení stěžovatelky o diskriminaci a nerovnosti, a proto je tato argumentace nepřipadná a nelogická.

Ze všech důvodů výše uvedených není napadený rozsudek nezákonný, a proto Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost zamítl. Ve věci rozhodl v souladu s § 109 odst. 1 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1, věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků náhradu nákladů nepřiznal, protože stěžovatelka v řízení úspěch neměla a ministerstvu žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. července 2007

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu